

Hikmet; Nebevi Sünnet [1]

Tarık Ebu Abdullah

13 Eyl, 2017

<https://ilimvecihat.com>

حَدَّثَنَا عَفَّانُ حَدَّثَنَا أَبُو خَلْفٍ مُوسَى بْنُ خَلْفٍ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ أَبِي كَثِيرٍ عَنْ زَيْدِ
بْنِ سَلَّامٍ عَنْ جَدِّهِ مَمْطُورٍ عَنِ الْحَارِثِ الْأَشْعَرِيِّ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ قَالَ: وَأَنَا أَمْرُكُمْ بِخَمْسٍ اللَّهُ أَمْرَنِي بِهِنَّ. بِالْجَمَاعَةِ وَالسَّمْعِ وَالطَّاعَةِ
وَالْهَجْرَةِ وَالْجِهَادِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ

İmam Ahmed (*rahimehullah*) şöyle der: Bize Affân tahdis etti, dedi ki: Bize Ebu Halef Musa bin Halef tahdis etti, dedi ki: Bize Yahya bin Ebu Kesir tahdis etti, o da Zeyd bin Sellâm'dan, o da dedesi Memtûr'dan, o da Haris el-Eş'âri (*radiyallahu anhu*)'dan, Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*) şöyle buyurdu: **"Ve ben size Allah'ın bana emrettiği beş şeyi emrediyorum: Cemaat, işitmek ve itaat etmek, hicret ve Allah yolunda cihad."**

Allah'a hamd ve Rasûlü Muhammed'e, ehl-i beytine ve ashabına salât ve selam olsun.

Bir: Hadisin senedi ve hükmü:

Affân: Affân bin Müslim bin Abdullah el-Bâhili. Ebu Osman es-Saffâr el-Basri (*rahimehullah*). İmam Ebu Hatim er-Razi (*rahimehullah*) "sika, imamdır" demiştir. Yakub bin Şeybe (*rahimehullah*) "sikadır, sebtir" demiştir. Hafız İbn-i Hacer (*rahimehullah*) "sika ve sabit ravilerin büyüklerindedir. El-Buhari ona varmış ve az bir şey ondan rivayet etmiştir" demiştir. Affân bin Müslim es-Saffâr (*rahimehullah*) hicrî 220'de vefat etmiştir.

Ebu Halef Musa bin Halef: Musa bin Halef el-Ammiyyu. Ebu Halef el-Basri (*rahimehullah*). İmam Ebu Hatim er-Razi (*rahimehullah*) "hadisi salihdir" demiştir. İmam Yahya bin Main (*rahimehullah*) "onda beis yoktur" demiştir. Yakub bin Şeybe (*rahimehullah*) "sikadır" demiştir. Ve Hafız İbn-i Hacer (*rahimehullah*) "saduktur" demiştir.

Yahya bin Ebu Kesir: Yahya bin Ebu Kesir. Babası Ebu Kesir'in ismi için, Salih veya Yesâr veya Neşît veya Dînâr'dır, denilmiştir. Ebu Nasr et-Tâi (*rahimehullah*). İmam Ebu Hatim er-Razi (*rahimehullah*) "imamdır. Sadece sikalardan tahdis eder" demiştir. İmam Eyyub es-Sahtiyâni (*rahimehullah*) "ez-Zuhri'den sonra Medine ehlinden gelen hadislerde Yahya'dan daha bilgili olanını bilmiyorum" demiştir. İmam Ahmed (*rahimehullah*) "en sabit ravilerindedir" demiştir. İmam Yahya bin Ebu Kesir (*rahimehullah*) hicrî 129'da vefat etmiştir.

Zeyd bin Sellâm: Zeyd bin Sellam bin Ebu Sellâm el-Habeşi ed-Dimeşki

(*rahimehullah*). Ebu Zura ed-Dimeşki, İmam en-Nesei ve İmam ed-Derakutni (*rahimehumallah*) “sikadır” demişlerdir. Yakub bin Şeybe “sika, saduktur” demiştir.

Memtûr: Memtûr el-Habeşi ed-Dimeşki. Ebu Sellâm el-Esved (*rahimehullah*). İmam ed-Derakutni ve İbn-i Hacer (*rahimehumallah*) “sikadır” demişlerdir. El-İcli (*rahimehullah*) “Şamlı, tabiinden ve sikadır” demiştir.

Haris el-Eş’âri: Haris bin el-Haris el-Eş’âri eş-Şâmi (*radiyallahu anhu*). Sahabedendir.

Hadisi İmam Ahmed Müsned’inde (17833), İbn-i Huzeyme Sahih’inde (1895), el-Hâkim Müstedrek’inde (1534) ve İbn-u Ebi Asim Sünne’sinde (1036) tahrir etmişlerdir. Hepsi hadisi Ebu Sellâm (*rahimehullah*) yoluyla Haris el-Eş’âri (*radiyallahu anhu*)’dan rivayet etmişlerdir. El-Hâkim (*rahimehullah*), hadisin İmam el-Buhari ve İmam Müslim’in şartlarına göre sahih bir hadis olduğunu lakin iki şeyhin de Sahihlerinde tahrir etmediklerini söyler. Muasırlardan Muhammed Mustafa el-Azami, Şuayb el-Arnâvutî ve el-Elbâni hadis için, sahihtir, demişlerdir.

İki: Hadisten çıkarılacak bazı faydalar:

Hadis aslında daha uzundur ama ben sadece hadisin bir kısmını ele alacağım inşaAllah. Hadisin ilk kısmında Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve alihi ve sellem*) Allah (*azze ve celle*)’nin Rasûlü Yahya (*aleyhissalatu vesselam*)’a ve onun diliyle Beni İsrail’e emrettiği beş kelimededen haber veriyor. Bunlar yalnız Allah’a kulluk etmeleri ve O’na ortak koşmamaları, namaz kılmaları, oruç tutmaları, sadaka vermeleri ve Allah’ı çokça zikretmeleri emirleridir.

Sonra Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve alihi ve sellem*) Allah (*azze ve celle*)’nin bu ümmete neleri emrettiğini beyan buyuruyor.

Bir: وَأَنَا أَمْرُكُمْ بِخَمْسٍ (Ve ben size beş şeyi emrediyorum): Emir, vucubu ifade eder. Burada zikredilecek olanlar Ümmet-i Muhammed’e vacip olan şeylerdir. İslam cemaatini oluşturmak ve ilzam etmek, emiri dinleyip itaat etmek, Allah için hicret etmek ve cihad etmek. Her biri mevcut tafsilatıyla vaciptir.

İki: اللَّهُ أَمَرَنِي بِهِنَّ (Allah’ın bana emretmiş olduğu): Burada Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve alihi ve sellem*)’in emredeceği hususları Allah (*azze ve celle*)’nin kendisine emrettiğini söylemesinin sebebi, emredeceği hususların ehemmiyetini te’kid etmek içindir. Yoksa Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve alihi*

ve sellem)’in emrettiği her Şey muhakkak Allah (*subhanehu ve teâlâ*) tarafından kendisine emredilmiŐtir. Allah (*subhanehu ve teâlâ*) Şöyle buyuruyor:

وَالنَّجْمِ إِذَا هَوَىٰ مَا ضَلَّٰ صَاحِبُكُمْ وَمَا غَوَىٰ وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ إِنْ هُوَ إِلَّا
وَحْيٌ يُوحَىٰ

“Battığı zaman yıldızla andolsun ki arkadaşınız sapmadı ve batıla inanmadı; o, arzusunun göre de konuşmaz. O, vahyedilenden başkası değildir.”¹

Bunun için Müslümanlara göre Sünnet Şüphesiz vahyidedir. Bu hususta ihtilaf etmezler. Fakat Mutezile ve bazı Mutezile fikirli kişiler, Sünnetin vahiyden olmadığını iddia etmeye kalkışır. Hâlbuki Sünnetin vahiy olduğunu Kur’an, Sünnet ve selevin sözleri o kadar açık ortaya koyar ki ancak hidayetden nasibi olmayan, dini kendi akli ve hevai ölçülere göre uygulamak isteyen inatçı, bu batıl iddiada ısrar eder.

Allah (*subhanehu ve teâlâ*)’nın kelamında Nebvi Sünnetin vahiyden olduğunu ispat eden ayet-i kerimelerden bazıları Şunlardır:

Bir:

وَأَنْزَلَ اللَّهُ عَلَيْكَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَعَلَّمَكَ مَا لَمْ تَكُن تَعْلَمُ

“Allah sana Kitab’ı ve Hikmeti indirdi ve sana bilmediğini öğretti.”²

Ayet-i kerime açıkça hikmetin Kur’an’dan ayrı bir Şey olduğunu ifade ediyor. Hikmet ise Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve alihi ve sellem*)’in Sünnetidir. İmam İbn-i Kesir (*rahimehullah*) “Hikmet; Sünnettir” demiştir. El-Kasimî (*rahimehullah*) da “Kitap ve hikmet, yani Kur’an ve Sünnet” demiştir. Hikmetin Sünnet olduğunu açık ifade eden ayetlerden biri de el-Ahzâb Sûresi 34. ayettir:

وَأذْكُرْنَ مَا يُتْلَىٰ فِي بُيُوتِكُنَّ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ وَالْحِكْمَةِ

“Evlerinizde okunmakta olan Allah’ın ayetlerini ve Hikmeti hatırlayın.”

İmam İbn-i Cerir (*rahimehullah*) “Hikmet, Kur’an ile indirilmemiŐ, Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*)’e vahyedilmiŐ olan dinî hükümlerdir. Bu da

Sünnettir” der. Katade (*rahimehullah*) da “Hikmet yani Sünnet” demiştir. Hasan el-Basri ve İmam Şafii (*rahimehumallah*) “hikmet, Sünnettir” demişlerdir. Hatta İmam eş-Şafii (*rahimehullah*) bu sözü Risale’sinde zamanın umumen ilim ehlinden nakleder.

İki:

لَا تُحَرِّكْ بِهِ لِسَانَكَ لِتَعْجَلَ بِهِ إِنَّ عَلَيْنَا جَمْعَهُ وَقُرْآنَهُ فَإِذَا قَرَأْنَاهُ فَاتَّبِعْ قُرْآنَهُ ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا بَيَانَهُ

“Onu (Kur’an’ı) aceleye kapılıp dilini onunla hareket ettirip durma. Şüphesiz, onu toplamak ve onu (sana) okutmak Bize aittir. Şu hâlde Biz onu okuduğumuz zaman sen de onun okunuşunu izle. Sonra muhakkak onu açıklamak da Bize aittir.”³

Bu ayet-i kerimeler Nebevi Sünnetin vahiyden olduğunu ispat eden en güçlü delillerdendir. Zira ayet-i kerimenin beyan buyurduğu gibi Kur’an’ı indiren, toplayan ve okutan Allah (*azze ve celle*) olduğu gibi onu açıklayacak olan da Allah (*azze ve celle*)’dir. Pekâlâ, Kur’an’ın genel, mutlak, mücmel ve ihtimalli beyan ettiğini kim açıklıyor? Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve alihi ve sellem*) açıklıyor. Allah (*azze ve celle*) şöyle buyuruyor:

وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ

“İnsanlara kendilerine ne indirildiğini açıklayasın diye ve onlar da iyice tefekkür etsinler diye sana bu zikri (Kur’an’ı) indirdik.”⁴

Şu hâlde Nebevi Sünnet de Allah (*azze ve celle*)’ye ait vahiydir.

Üç:

وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ قَالَ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا أَتَنْتِ بِقُرْآنٍ غَيْرِ هَذَا أَوْ بَدَّلَهُ قُلْ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أُبَدِّلَهُ مِنْ تَلْقَاءِ نَفْسِي إِنْ أَتَّبِعُ إِلَّا مَا يُوحَىٰ إِلَيَّ إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابٌ يَوْمٍ عَظِيمٍ

“Ayetlerimiz onlara apaçık deliller hâlinde okunduğu zaman Bize kavuşmayı ummayanlar “Ya bundan başka bir Kur’an getir yahut onu değiştir” dediler. De ki: “Onu kendiliğimden değiştirmem benim için olacak şey değildir. Ben ancak bana vahyolunana uyarım. Şayet

Rabbime isyan edersem şüphesiz büyük bir günün azabından korkarım.”⁵

Bu ayet-i kerimede Allah (*subhanehu ve teâlâ*) Rasûlü Muhammed (*sallallahu aleyhi ve alihi ve sellem*)’in kendisine vahyedilene asla kendisinden bir şey karıştırmadığını bilakis sadece kendisine vahyedilen ile konuştuğunu beyan buyuruyor. Bu da Sünnetin vahiy olduğuna apaçık delildir.

Dört:

وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُبِينًا

“Allah ve Rasûlü bir işe hükmettiği zaman hiçbir mü’min erkek ve mü’min kadına o işlerinde başka bir tercih hakkı yoktur. Her kim Allah ve Rasûlü’ne isyan ederse apaçık bir sapıklıkla sapmıştır.”⁶

أَمْرًا (emran-iş) şart siyakında nekre gelmiştir. Bu da umum ifade eder. Dolayısıyla ayet-i kerimenin manası Allah ve Rasûlü’nün hükmettikleri herhangi bir işte mü’min erkek ve mü’min kadına o işlerinde kendi isteklerine göre davranma hakları yoktur. Allah (*subhanehu ve teâlâ*)’nın emrine mutlak itaat, Allah (*subhanehu ve teâlâ*)’nın emirlerinin masum olmasından dolayı olduğu gibi, Rasûlü Muhammed (*sallallahu aleyhi ve alihi ve sellem*)’in emirlerine mutlak itaat de emirleri masum olduğundandır. Bu da ancak onun (*sallallahu aleyhi ve alihi ve sellem*)’in emirlerinin vahiyden olmasından dolayıdır.

Beş:

فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا

“Hayır! Rabbime andolsun ki onlar aralarında çıkan anlaşmazlıklarında seni hakem yapıp sonra da senin verdiğin hükme karşı içlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın, tam bir teslimiyetle boyun eğmedikçe iman etmiş olamazlar.”⁷

فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ (fima şecera beynehum) aralarında çıkan herhangi bir anlaşmazlıkta manasındadır. Zira مَا (ma) ismi mevsuledir ve umum ifade

eder. Binaenaleyh, Allah (*subhanehu ve teâlâ*) bu ayet-i kerimede Müslümanlara her türlü anlaşmazlıklarını Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve alihi ve sellem*)'in hükmüne götürmeyi emrediyor. Onun hükmüne gitmeyenleri veya hükmüne tam bir teslimiyet ile boyun eğmeyenlerin imanını ise Rububiyetine kalem ederek nefy ediyor. Nefyin mertebeleri vardır ve asıl olan varlığın nefyidir. Herhangi bir anlaşmazlıkta Sünnetin hükmüne gitmeyenlerin veya kabul etmeyenlerin veya tam bir teslimiyetle kabul etmeyenlerin imanının nefyedilmesi ancak Sünnetin masumluğundan ötürüdür. Bu da Nebevi Sünnetin vahiyden olduğuna delildir.

Bunlar Sünnetin vahiy olduğunu ispat eden ayetlerden bazılarıdır. Sünnete gelince, bazı hadisler şunlardır:

Bir: İmam Ahmed'in Mikdam bin Madi Kerib (*radiyallahu anhu*) yoluyla tahrir ettiği sahih hadiste Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve alihi ve sellem*) şöyle buyurmuştur:

أَلَا إِنِّي أُوتِيتُ الْكِتَابَ وَمِثْلَهُ مَعَهُ، أَلَا إِنِّي أُوتِيتُ الْقُرْآنَ وَمِثْلَهُ مَعَهُ، أَلَا يُوشِكُ
رَجُلٌ يَنْتَنِي شَبَعَانًا عَلَى أُرْيَكْتِهِ يَقُولُ: عَلَيْكُمْ بِالْقُرْآنِ، فَمَا وَجَدْتُمْ فِيهِ مِنْ حَلَالٍ
فَأَحِلُّوهُ، وَمَا وَجَدْتُمْ فِيهِ مِنْ حَرَامٍ فَحَرِّمُوهُ، أَلَا لَا يَحِلُّ لَكُمْ لَحْمُ الْحِمَارِ الْأَهْلِيِّ،
وَلَا كُلُّ ذِي نَابٍ مِنَ السَّبَاعِ، أَلَا وَلَا لِقِطَّةٍ مِنْ مَالٍ مُعَاهَدٍ إِلَّا أَنْ يَسْتَغْنِي عَنْهَا
صَاحِبُهَا، وَمَنْ نَزَلَ بِقَوْمٍ، فَعَلَيْهِمْ أَنْ يَقْرَؤَهُمْ، فَإِنْ لَمْ يَقْرَؤَهُمْ، فَلَهُمْ أَنْ يُعَقِّبُوهُمْ
بِمِثْلِ قَرَاهُمْ

“Biliniz ki bana Kitap ve onunla birlikte misli verildi. Biliniz ki bana Kur’an ve onunla birlikte misli verildi. Haberiniz olsun ki yakın bir gelecekte karnı tok, koltuğuna yaslanmış ve şöyle diyen adam çıkacaktır: “Size düşen Kur’an’a sarılmaktır. Onun helal dediğini helal, haram dediğini de haram sayınız.” Dikkat edin! Ehli merkezlerin etleri, azı dışı vahşi hayvanların etleri, kendi rızasıyla bıraktığı dışında ahidlinin kaybettiği mal helal değildir.”

Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve alihi ve sellem*) Kur’an ile beraber onun misli yani Sünnetin kendisine verildiğini haber verdikten sonra zındık Kur’ancı (mealci) fırkanın ortaya çıkacağını ve insanları sadece kendi istek ve hevalarına göre Kur’an’a tabi olmalarına çağıracağını haber veriyor ve **“Dikkat edin! Ehli merkezlerin etleri, azı dışı vahşi hayvanların etleri, kendi rızasıyla bıraktığı dışında ahidlinin kaybettiği mal helal değildir”** diyerek bu davanın batıl olduğuna, bilakis Sünnetin de Kur’an gibi vahiyden olduğunu

tembihliyor. Zira bu hükümler Kur'an ile değil Sünnetle sabittir.

El-Hattabi (*rahimehullah*) şöyle der: "Hadisin manasının şöyle olma ihtimali de vardır: Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*)'e okunan vahiy olan bir Kitap verilmiştir ve onunla birlikte açıklaması. Yani kendisine Kitapta mevcut olanları açıklamaya, genelleştirmeye, hususileştirmeye, kitapta zikredilmeyenleri teşri etmeye izin verilmiştir."

İki: Sünnetin vahiy olduğunu açık gösteren hadislerden bir diğeri de İmam Malik, İmam el-Hâkim, el-Beyhaki ve İmam el-Mervezi (*rahimehumullah*)'ın tahrir ettikleri hasen hadiste Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*) şöyle buyuruyor:

تَرَكْتُ فِيكُمْ أَمْرَيْنِ، لَنْ تَضِلُّوا مَا تَمَسَّكْتُمْ بِهِمَا : كِتَابَ اللَّهِ، وَسُنَّةَ نَبِيِّهِ

"Size Allah'ın Kitabı ve Rasûlü'nün Sünneti olmak üzere iki şey bıraktım. Onlara sarıldığınız sürece ebediyen sapıklığa düşmeyeceksiniz."

Allah (*azze ve celle*)'nin kitabı olan Kur'an ebediyen hidayet kaynağı olacağı gibi Sünnetin de bu konumda olması ancak Kur'an gibi masum ve vahiye dayandığından ötürüdür.

Üç: İmam Ahmed (*rahimehullah*)'ın tahrir ettiği sahih hadiste Abdullah bin Amr (*radiyallahu anhum*) şöyle demiştir:

كُنْتُ أَكْتُبُ كُلَّ شَيْءٍ أَسْمَعُهُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أُرِيدُ حِفْظَهُ،
فَنَهَنِي قُرَيْشٌ، فَقَالُوا: إِنَّكَ تَكْتُبُ كُلَّ شَيْءٍ تَسْمَعُهُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ، وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَشَرٌ يَتَكَلَّمُ فِي الْغَضَبِ وَالرِّضَا،
فَأَمْسَكْتُ عَنِ الْكِتَابِ، فَذَكَرْتُ ذَلِكَ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ؟ فَقَالَ:
اَكْتُبْ فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ مَا خَرَجَ مِنِّي إِلَّا حَقٌّ

"Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*)'den işittiğim her şeyi hıfzetmek için yazıyordum. Sonra Kureyş, "Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*)'in konuştuğu her şeyi yazıyorsun. Hâlbuki o da ancak beşerdir, öfkeli olduğu ve olmadığı hâlleri de var" diyerek beni alıkoydu. Ben de yazmayı bıraktım. Bu durumu Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*)'e haber verdiğimde bana şöyle buyurdu: **"Yaz! Nefsim elinde olana yemin olsun ki benden haktan başkası çıkmaz."**

Hadis, Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*)'in sözünün beşer olmasından kaynaklanan öfke gibi geçici durumlardan etkilenmediğine delildir. Bu da Nebevi Sünnetin beşerî değil, vahiyden olmasını gerektirir.

Bunun için ümmetin selefi (*rahmetullahi teâlâ aleyhim ecmain*) Sünnetin vahiyden olmasında ihtilaf etmemiştir. El-Beyhaki (*rahimehullah*)'ın İbnu Ebu Fudale'den rivayet ettiğine göre, İmran bin Husayn (*radiyallahu anhu*) şefaatten bahsederken orada bulunanlardan birisi "Bize Kur'an'da aslını bulamadığımız birtakım hadislerle konuşuyorsunuz" dediğinde kızmıştır ve "Sen Kur'an okudun mu?" diye sormuştur. Adam, "Evet" deyince, "Pekâlâ, Kur'an'da yatsı namazının dört rekât, akşamın üç rekât, sabahın iki rekât, öğlen ve ikindinin dört rekât olacağı hususunda bir şey buldun mu?" Adam, "Hayır" deyince, "Pekâlâ, bunları kimden aldınız (öğrendiniz)? Bizden almadınız mı? Biz de Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*)'den aldık" demiştir. Başka misaller de verdikten sonra İmran bin Husayn (*radiyallahu anhu*) şöyle der: "Allah'ın kitabında şöyle buyurduğunu işitmediniz mi? **"Rasûl size ne verirse artık onu alın, sizi neden sakındırırsa artık ondan sakının"**[8](#) [9](#)

İmam eş-Şafii (*rahimehullah*) kendi zamanında itimat ettiği ilim ehlinin Kitap ve hikmetin Kur'an ve Sünnet olduğunu ifade ettiklerini risalesinde aktarmıştır. El-Beyhaki ve ed-Darimi'nin naklettikleri eserde İbnu Atiyye (*rahimehullah*) şöyle der: "Cebrail (*aleyhisselam*), Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*)'e Kur'an'ı indirdiği gibi Sünneti de indirdi ve ona Kur'an'ı öğrettiği gibi Sünneti de öğretti." El-Beyhaki'nin İmam el-Evzai (*rahimehullah*)'tan naklettiğine göre, "Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*)'den size bir hadis ulaştığında hilafına konuşmayın. Zira Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*) Allah'tan alarak tebliğ eder" demiştir. Ve İmam Malik (*rahimehullah*) "Bizim sözlerimiz başkası tarafından ya reddedilir veya biz başkasınınkini reddederiz fakat (Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*))'in kabrine işaret ederek) bu kabrin sahibinin sözleri müstesna" demiştir.

Ve sahih akıl da Nebevi Sünneti vahiy olmaktan başka bir şey olarak kabul etmez. Zira Kur'an'ın kapalı, mücmel ifadelerini Sünnet açıklar, Kur'an'ın umum olarak beyan ettiğini Sünnet tahsis eder, mutlak olanı takyit eder veyahut Kur'an'da zikri hiç geçmeyen bir hüküm getirir. Bunların misali Kur'an'da çoktur. Ve Kur'an şüphesiz vahiydir. Şu hâlde Kur'an üzerinde böyle bir konuma sahip olan da ancak vahiy olmak zorundadır.

Üç: بِالْجَمَاعَةِ (Cemaati): Allah (*subhanehu ve teâlâ*)'nın Rasûlü Muhammed (*sallallahu aleyhi ve sellem*)'in diliyle Müslümanlara emrettiği beş kelimedenden ilki cemaattir. Nakil Dergimizin 4. sayısını bu konuya tahsis etmiştik. Dileyen

oraya müracaat edebilir.

Dört: وَالسَّمْعِ وَالطَّاعَةِ (ve işitmeyi ve itaat etmeyi): Bu emredilmiş olan ikinci ve üçüncü husustur. Bu mevzuyu da Nakil Dergimizin 5. sayısında hususen işlemiştik. Dileyen oraya müracaat edebilir.

Beş: وَالْهَجْرَةَ (ve hicreti): Emredilen dördüncü kelime hicrettir. Hicreti ve sonrasında zikri gelecek olan Allah yolunda cihad emrini inşaAllah.

Allah'a hamd ve Rasûlü'ne salât ve selam olsun.

---

[1](#) en-Necm Sûresi 1-4

[2](#) en-Nisa Sûresi 113

[3](#) el-Kiyâme Sûresi 16-19

[4](#) en-Nahl Sûresi 44

[5](#) Yûnus Sûresi 15

[6](#) el-Ahzâb Sûresi 36

[7](#) en-Nisa Sûresi 65

[8](#) el-Haşr Sûresi 7

[9](#) Delailü'n-Nübüvve